

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

XIII. An lumen gloriæ in ratione doni accidentalis sit omnium maximum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

permanens, conseruari non potest, nisi à lumine permanente: nam fluens cum transeat non potest effectum permanentem conseruare, sed solum primò producere. Vel certe si potest visio beata absque lumine conseruari, poterit & absque lumine produci, cum non minùs sit necessarius influxus causæ ad conseruandum, quàm ad producendum: nisi dicant (quod in hac sententia debet coherenter dici) visionem patriæ, quia permanens est, produci, aut saltem conseruari non posse nisi à lumine permanente: visionem verò vig, qualem in sententia multorum habuerunt Paulus, & Moyses, quia fluens est, posse à fluente lumine produci & conseruari.

SECTIO XIII.

An lumen gloriæ in ratione doni accidentalis sit omnium maximum?

259. **D**IXI in ratione doni accidentalis, vt excluderem vnionem hypostaticam, quæ est donum substantiale, & omnium maximum, quod Deus ad extra communicare potest, quia per hoc Deus substantialiter se communicat creaturæ, faciendo illam substantialiter Deum.

Gonzalez. 260. PRIMA sententia est Gonzalez disp. 27. sect. 1. & 2. affirmantis. Fundamentum est, quia lumen gloriæ non solum de facto excedit omne donum supernaturale accidentale, à Deo creaturæ communicatum, sed etiam de possibili, cum non sit altius donum creaturæ communicabile. Prima pars antecedentis probatur, nam si quod donum foret lumine perfectius, esset gratia, vel charitas: at his longè perfectius est lumen, & quòd sit perfectius charitate probat: quoniam actus ad quem ordinatur lumen, est perfectior actu, ad quem ordinatur charitas; nam visio beata, ad quam ordinatur lumen, est essentialis & suprema felicitas creaturæ intellectualis, iuxta illud Ioan. 17. *Hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum Deum verum.* Quòd autem sit perfectius gratia, probat ex eo, quia lumen est principium proximè effectuum gloriæ, quæ est *gratia consummata*: gratia verò, & reliqua dona remotè tantum ordinatur ad gloriam, vt media ad finem, & vt dispositio ad vltimam formam. Vnde S. Thomas 2. 2. quæst. 24. art. 3. ad secundum, gratiam appellat *inchoationem gloriæ*, & quæst. 27. de veritate art. 5. ad 6. ait, gratiam patriæ discriminari à gratia viæ, ob diuersam perfectionis mensuram.

Ioan. 17.

S. Thomas.

261. Secunda pars antecedentis, nempe quòd nec de possibili produci possit donum accidentale perfectius lumine, ostenditur: tum quia de facto illud communicatum fuisset humanitati Christi Domini, cui merito vnionis personalis cum Deo debitum est omne donum creatum. Tum quia omnis habitus specificatur ab actu, sed non est possibilis

altior ac perfectior actus visione clara Dei: ergo nec habitus perfectior lumine. Minor probatur, quoniam actus specificatur ex obiecto & modo tendendi ad illud: sed nec dari potest obiectum perfectius Deo in seipso visibili; nec modus tendendi altior, quàm clarè & intuitiue ad Deum tendere: ergo.

262. SECUNDA sententia est Nauarreti controuersia 39. §. Secundo, Granadi tom. 2. tractatu de Diuina potentia & eius obiecto disp. 9. sec. 4. affirmantium de facto, & negantium de possibili. Prima pars sententiæ constat ex fundamento præcedentis opinionis. Secunda verò probatur, nam Deus in seipso visibilis, est obiectum infinitæ intelligibilitatis; ergo terminare potest visiones distinctæ speciei: Igitur possibilis est visio perfectioris speciei; & consequenter lumen, quod ab actu visionis specificatur. Confir. Nam visio Dei est diuersæ rationis à quacunque visione creata, etiam si sit eiusdem obiecti: ergo sub eodem altissimo modo, quo Deus videt seipsum, multiplicabiles sunt infiniti modi videndi Deum, vnus alio specie perfectior. Quod etiam Granadus docet de gratia & vnione hypostatica.

Nauarret.
Granadus.

263. TERTIA sententia docet, de facto dari habitum perfectiorem lumine. Nam primò habitus gratiæ est perfectior lumine, vt mox constabit. Secundò, Etiam charitas est perfectior lumine, tum quia Aug. vlt. de Trin. c. 18. nullum Dei donum, ait, esse excellentius charitate: & Paulus primæ ad Corinth. 13. *Maiores, inquit, horum est charitas.* Tum ratione, quia ille habitus est perfectior, qui perfectius & formalius attingit summum bonum: at perfectius & formalius summum bonum attingit charitas, quia hæc attingit secundum modum, quo obiectum est in se; lumen verò secundum modum, quo est in cognoscente: Deus autem perfectiori modo est in seipso, quàm in intellectu beati. Tum quia charitas attingit summum bonum, quia summum bonum est formaliter; lumen verò, quia summum verum est formaliter. Confir. nam visio ordinatur ad Deum per actum charitatis; Deus enim à beato diligitur amore amicitiae, visio verò, quia beatitudo nostra est, amore concupiscentiæ: igitur perfectior est actus charitatis; Nam is actus est perfectior, qui habet rationem finis, & vltimè intenti: talis est actus charitatis, non autem visionis, quia hæc ordinatur ad charitatem, non autem charitas ad visionem.

Augustin.

1. Cor. 13.

264. DICO 1. Lumen gloriæ est perfectius charitate in ratione entis: charitas verò est perfectior lumine in ratione moris. Prima pars assertionis probatur, quia in ratione entis perfectior est cognitio, quàm amor, quia per cognitionem primò acquirimus obiectum, illudque intentionaliter possidemus: per amorem verò solum tendimus ad obiectum, iam acquisitum & possessum per ipsum actum cognitionis. Vnde beatitudo nostra formalis principaliter consistit in ipsa visione. Dices: Etiam per amorem tendimus ad possi-

dendum obiectum sub ratione boni, sub qua per cognitionem illud non possidemus. Sed contrā, quia hæc non est possessio & acquisitio obiecti simpliciter, sed secundum quid: tū enim simpliciter acquirimus & possidemus aliquid, cum primò illud capimus & possidemus, non autem cum iam acquisito & possessio utimur ac fruimur: intellectu autem quasi manu primò obiectum capimus & possidemus; voluntate autem tantum acquisito utimur ac fruimur. Secunda pars assertionis constat, nam charitas, non lumen est in patria principium obsequendi & gratificandi Deo: igitur in ratione moris charitas est perfectior lumine.

265. Dico 2. Gratia est simpliciter perfectior lumine, licet lumen sit perfectius secundum quid gratiā. Primum probō, nam gratia est participatio Diuinæ naturæ, quatenus illa est fundamentum omnium diuinarum perfectionum: lumen verò est participatio solius cognitionis Diuinæ: ergo simpliciter perfectior est gratia, quam lumen; quia perfectior est effectus, qui perfectius suam causam participat. Antecedens autem ostendo, tum quia per gratiam efficimur consortes & participes Diuinæ naturæ; per quam regeneramur in nouam creaturam: vnde per eam filij Dei nominamur & sumus: filius autem dicitur, qui eandem, vel penè eandem naturam parentis imitatur. Et quamuis etiam per visionem beatam efficimur filij Dei, non tamen efficimur filij Dei participantes naturam Diuinā secundum esse reale, & vt fundamentum est omnium operationum Diuinarum, sed tantum secundum esse intentionale, & vt principium est cognoscendi Deum. Tum quia gratia quasi altera natura, à Diuina participata & exemplata, exigit, tanquam proprietates sibi debitas, omnes habitus supernaturales, inter quos est ipsum lumen gloriæ, vt per eos, tanquam per potentias proportionatas operetur omnes operationes Dei proprias, & à creatura participabiles. Vnde habenti gratiam debiti sunt omnes habitus Theologici, nec non morales infusi. Dices: etiam lumen est adæquata participatio naturæ diuinæ, cum sit principium elicitiuum cognitionis totius esse Dei, secundum omnia, quæ formaliter continentur in ipso. Sed contrā; nam hoc est solum participare adæquatè naturam diuinam secundum esse intelligibile & obiectiuum; non autem secundum esse reale, & in ordine ad alias operationes diuinas.

266. Explico secundum: nam lumen supponit gratiam & reliquos habitus infusos, cum ipsa visione Dei naturaliter compossibiles, & est proximum principium effectiuum supremæ ac perfectissimæ operationis, quam creatura rationalis participare potest: ergo saltem secundum quid lumen est perfectius gratia, quæ non supponit, sed potius exigit omnes habitus supernaturales, pro varietate status diuersos, nam alios exigit in Patria, alios in via. Præterea gratia non est immediata operatiua, sed mediatis habitibus infusis,

tanquam proprietatibus & potentijs sibi debitis.

267. Obijcies, Cum gratia non pugnat peccatum veniale, pugnat autem cum visione beata: ergo simpliciter perfectior est visio beata, & consequenter lumen, quam gratia. Consequentia patet, nam perfectior est forma, quæ subiectum reddit sanctius, & in operando rectius. Confir. quia visio beata in modo representandi obiectum est in ordine actus puri, in quo non est gratia. Respon. Nego consequentiam. Nam ad hoc sufficit, vt visio sit tantum perfectior secundum quid: ex eo enim quod visio est per modum actus, gratia verò per modum habitus, pugnat cum visione peccatum veniale, non pugnat autem cum gratia. Cum hoc tamen stare potest, quod gratia sit perfectior in esse, quam visio, nam hæc maior repugnantia oriri potest, non ex perfectiore esse, quod habet visio, sed ex maiore contrarietate & oppositione, quam habet vnus actus respectu alterius; vt actus intemperantiæ magis pugnat cum actu opposito temperantiæ, quam cum ipsius habitu & potentia operantis, cum tamen perfectior sit habitus & potentia ipsa operantis, quam actus temperantiæ. Ad Confir. distinguo antecedens, est enim visio beata in ordine actus puri terminatiue & intentionaliter, non autem subiectiue, & realiter, in quo tantum procedit comparatio cum gratia.

268. Dico 3. Non est possibilis habitus specificè perfectior lumine gloriæ. Assertio non est de habitu simpliciter, cum iam probatum sit habitum gratiæ esse simpliciter perfectiorem quolibet habitu possibili, sed de habitu operatiuo, cuiusmodi non est habitus gratiæ. Assertionis sic explicatæ fundamentum est: quia vbi non est possibile principium specificæ diuersitatis, non est possibilis specifica diuersitas: atqui respectu luminis gloriæ non est possibile principium specificæ diuersitatis: igitur. Minorem ostendo, nam omne principium specificum luminis aut sumitur ex obiecto, aut ex modo tendendi ad obiectum: at neque possibile est obiectum perfectius Deo, clarè in seipso visibili; neque altior atque eleuator modus tendendi ad ipsum, per modum actus puri nullo interueniente medio creato tanquam ratione in qua: ergo.

269. Confirmatur, quia si hic modus esset possibilis de facto, vt prima sententia aiebat, communicatus fuisset humanitati Christi. Nec obstat quod illi non sit communicatus habitus luminis aut charitatis intensiue perfectior: quia cum tales habitus nequeant communicari quoad intensionem infiniti, debuerunt quoad intensionem à Deo determinari: modus verò ille altior tendendi ad Deum, cum esset finitus, communicari potuisset Christo. Hæc sententia est Caiet. 3. p. quæst. 10. art. 4. §. Ad hoc dicitur, in fine, Suarez libr. 2. de attributis diuinis cap. 19. & lib. 3. cap. 9. num. 26. & iuxta illam conciliantur præcedentes sententiæ. Nam prima

quatenus

SECTIO XIV.

An beati inæqualiter videant Deum?

quatenus affirmat lumen esse perfectius gratia, intelligenda est de perfectione secundum quid, iuxta secundam nostram assertionem: nec plus probant illius argumenta. Dicitur autem gloria, gratia consummata, quia præter gratiam, quam cōnaturaliter supponit, addit præstantissimum ipsius fructum; unde non est perfectior ut conuulsa ab illa, sed ut includens illam: sicut dicitur natura consummata, quando est in sua vltima & præstantissima perfectione: dicitur autem gratia ordinari ad gloriam, non ut dispositio ad formam, velut medium ad finem, sed ut semen ad fructum, & ut natura ad præstantissimam operationem. Nec S. Thom. est contra nos; appellat enim gratiam inchoationem gloriæ, quia continet illam, ut fructum in semine, & comparata ad illam dicitur imperfecta, quia caret potissimo effectu, quem hic ratione status habere non potest.

S. Thomas. 273. Obijcies, quia S. Tho. 3. parte quæst. 10. ar. 4. ad 2. affirmat, altiore ac sublimiorem gradum diuinæ visionis per Dei potentiam dari posse. Respon. cum Caietano S. Thomam explicandum esse de altiori ac sublimiori gradu, non specifico, sed intensiuo proueniente non ex diuersitate intellectuum, ut Caiet. putat, sed intensioris & intensioris luminis.

271. Ad fundamentum secundæ sententiæ, pro secundâ parte, nego consequentiam: nam cum omnis specifica diuersitas actus oriri debeat vel ex obiecto, vel ex modo tendendi diuerso: si erga Deum, in seipso visibilem, nequit assignari modus tendendi altior, non videtur talis specifica diuersitas visionum possibilis. Ad confirmationem nego pariter consequentiam, nam visio, quam Deus de seipso habet, est longè diuersæ rationis, cum tendat ad obiectum modo comprehensiuo & increato: Cæterum, quia omnis visio infra visionem Dei ad Deum tendit modo limitato & creato, differt essentialiter à visione Dei, & conuenit cum quacunque alia visione creata.

272. Ad fundamentum tertiæ sententiæ, quatenus probat, charitatem esse perfectiorem lumine, concedendum tantum est de perfectione in genere moris, de qua locuti sunt Patres. Ad rationem nego, charitatem perfectius attingere summum bonum, quàm attingat lumen, & ad primam probationem dico, tam charitatem, quàm lumen attingere Deum, ut est in se: lumen primo apprehendendo ac possidendo, charitatem fruendo. Ad secundam esto charitas Deum attingat sub ratione summi boni, lumen verò sub ratione summi veri, quia tamen hoc attingit primo apprehendendo ac possidendo, perfectius est charitate. Ad confirmationem: Resp. id tantum probare de maiore perfectione in genere moris & amicitie, non autem in genere entis.

273. PRIMA sententia, seu potius error fuit Iouiniani, quem sequuntur Lutherani, affirmantis omnes beatos æqualiter Deum visuros: quamuis ex diuerso moueantur fundamento; ille, quia putabat, opera iustorum in hac vita non valere ad promerendum maius præmium gloriæ, sed solum ad continuandum idem præmium, quod acceperunt. Fundabat autem hunc suum errorem in parabola illa de denario diurno, Matt. 20. in quâ idem denarius, qui præmium essentialiter significat, æquè primis ac nouissimis in vinea laborantibus soluitur. Hi verò id asserunt, quia opinantur omnem nostram iustitiam ab extrinseca imputatione meritorum Christi in nos deriuari: Christus autem æquè pro omnibus meruit: igitur æquè omnes futuri sunt beati. Hanc sententiam probabilem censet Dur. in 4. dist. 49. q. 2. num. 27.

274. SECUNDA sententia est Paludani, in 4. dist. 4. q. 1. asserentis, omnes beatos esse inæquales in beatitudine essentiali. Fundamentum ipsius est: quia omnes Angeli eò sunt in gloria sublimiores, quò sunt natura perfectiores: omnes autem Angeli sunt diuersæ naturæ: ergo & in gloria impares. Sed homines electi sunt ad restaurandas sedes Angelorum: igitur etiam homines futuri sunt tam inter se, quàm cum Angelis in gloria inæquales.

275. TERTIA sententia est communis Scholasticorum affirmatiua, nec omnes beatos esse æquales, nec omnes in gloriâ inæquales. Quæ vera est: & sanè quoad priorem partem definita est in Concilio Florentino in decreto de Purgatorio, ubi statuitur, beatos intueri clarè ipsum Deum Trinum & vnū, sicuti est, pro meritorum tamen diuersitate aliam alio perfectius. Et colligitur aperte ex sacra Scrip. Ioannis 14. In domo Patris mei mansiones multe sunt. Quem locum non rectè Iouinianus explicat de Ecclesia militante: nam aperte Christus loquitur de loco, quem erat suis discipulis propria morte in coelis preparaturus: Matt. 16. Filius hominis venturus est in gloria Patris sui, & tunc reddet unicuique secundum opera eius: & primè Corinth. 3. Vnusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.

276. Probatur eadem sententia ratione, quia Deus non minùs est iustus in retribuendo, quàm in puniendo: sed in puniendo seruat æqualitatem poenæ ad culpam, iuxta illud Apocal. 18. quantum glorificauit se, & in delicijs fuit tantum date illi tormentum & lucrum: ergo etiam in retribuendo seruat æqualitatem præmij ad meritum; hoc enim poscit ratio distributiue iustitiæ, & lex bene institutæ Reip. ut quantitas præmij respondeat

Iouinian.
Lutheran.

Matth. 20.

Durandus.
Paludanus.

Concilium
Florentin.

Ioan. 14.

Matth. 16.

1. Cor. 3.

Apoc. 18.

deat